

Yli sata vuotta vaikuttamista

Insinööriliiton perustaminen

Insinööriliiton historia sai alkunsa, kun 5.4.1919 Tampereella perustettiin Tampereen Teknilliset ry. Yhdistyksen tehtävänä oli toimia Tampereen teknillisen opiston käyneiden yhdyssiteenä, avustaa heitä teollisuuden ja tekniikan kehityksen seuraamisessa, sekä valvoa jäsenten etua.

Helsingin Insinöörit HI ry perustettiin 6.11.1919. Helsinkiin tarvittiin Insinööriliiton alaosasto, jotta voitiin varmistaa suuremmat yhteydet päätöksentekijöihin. Tampereellekin perustettiin alaosasto syksyllä 1919.

"Tampereen Teknilliset"
~~Helsingin Insinöörit~~ Helsinki
 jäsenluettelo:

(Kirjallettu "Tampereen Teknilliset"
 Helsingin, perustamassa
 kokouksessa 6 p:nä Marraskuuta
 1919)

	Toimipaikka:	osoite	Puhelin
Rauvala, Niilo Vilho	Kos. Os. l. Hankkija	Esirikin katu, n:o 3.	Fyysipäiväkirja 10.800.
Pilttyynen Osmo Eemil Gustaf	" "	Kesäkatu, 24829	" kotiin 1911
Ilomäe, Aimo	suomen Sähköteoll. Os. Osasto	Clapinlahdenkatu, 2524	" 73-241 7951
Selkälampi, Aarne	A. B. Yrjöläinen Os.	Esirikin katu 2825	" "
Siira, Raimo	" Hankkija "	Malminkatu 2227	" "
Mattokainen Wäinö Jakob	" Hankkija "	" " "	" "
Ekman, Paavali	Hankkija	Esirikin katu 3-11	10800-46 ?
Viljo Rauttila	A. B. Venäjäläisyys	Uusimäki 45 A. B.	3318; kotiin 2169.
Harjanne, Elis	Sääntelylaitos	Kuuskatu 28	Konttorin 8367
Reinart, Walter	Hankkija	Esirikin katu 34, 207	" 10800 kotiin 12077
Mattokainen	A. Kauppien katu	" "	Koti 12158 kotiin 12077
Viljo Varkas	Hankkija	Taivassalo 1199	Koti 10800 + 42 42
Lehto, Rafael	Yh. Sähkö-työ	Paasikatu, n:o 14	Koti 8246, asunto 6359
Päivinen, Otto	Hankkija	" "	Koti 10800 " 6359
Hyvärinen, Aaro	A. B. Götfr. Kämälä	Engeltoni 17	Faksi 12100, asunto 8664
Linnroth, Aarne	Amiraaliliiton katojantalon	Siltavuorokatu 10	Marisentradi Sotatiet. os.
Lami, Kaarlo	Sivostus Radio-osasto		Merisikuntä 58 (Eik. sentt.)

HI:n perustamiskokouksessa 6.11.1919 laadittu jäsenluettelo.

Yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi tuli Niilo Rauvala.

HI:n jäsenmäärä:

1919 15 jäsentä (= 6.11.1919 perustamiskokouksessa olleiden lukumäärä)

1920–1930-luvut

Painopiste yhdistystoiminnassa oli aluksi ammatillisen osaamisen ylläpitämisessä, koulutuksessa ja esitelmien pidossa. Ajatuksena oli tuoda oman ammattikunnan edustajat yhteen myös vapaa-ajalla ja luoda siten jäsenten yhteenkuuluvuutta.

Alaosastojen kokouksissa keskusteltiin tekniikasta ja ajankohtaisista aiheista, kuultiin esitelmiä ja alustuksia, tehtiin vierailuja teollisuuslaitoksiin ja harrastettiin urheilua sekä muuta sosiaalista toimintaa yhdessä oman ammattikuntansa kanssa.

Helsingin alaosasto sai heti perustamisensa jälkeen jäsenistön asioiden hoitoon liittyviä erityistehtäviä: vaikuttamistoimintaa valtionhallinnon ja Suomen teknillisen seuran STS ry:n suuntaan.

Helsingin Insinöörit toteutti Insinööriliiton tehtävää toimia yhdysiteenä Teknillisen opiston suorittaneiden kesken.

”Helsingin alaosasto järjesti naamiaiset suomalaisten tekniikkojen seuran kerhohuoneistossa kartuttaakseen rahavaroja. Juhlien tuotto jäi pieneksi johtuen ”jäsenten vähäisestä harrastuksesta” (Vsk 1932).”

Hl:n puheenjohtajat:

Ins. Rekola 1921
Lauri Linnainmaa 1930
Väinö Valkamo 1931
J. Östman 1932–1933
Raf. Jarva 1934–1935

Hl:n jäsenmäärä:

1938 93 jäsentä

1940–1950-luvut

Sota-aika oli yhdistystoiminnassa hiljaiseloa. Insinöörien työllisyystilanne oli hyvä koko vuosisadan alkupuolen. Edunvalvontaa ei vielä tehty keskitetysti, esimerkiksi palkka-asioiden edistäminen jätettiin insinöörien itsensä hoidettavaksi. Yhdistystoiminnan painotus oli vahvasti ammatillis-
aatteellisissa asioissa.

Keskeiseksi liiton tavoitteeksi nousi insinöörin arvonimen saaminen. Töitä insinöörin virallisen oppiarvon puolesta oli tehty jo vuosikymmeniä. Viimein 17.12.1943 vahvistettiin valtion teknillisistä oppilaitoksista valmistuneiden nimikkeet. Asetuksen mukaan teknillisissä kouluissa suoritettiin teknikon ja teknillisissä opistoissa insinöörin tutkinto.

Vuoden 1946 sääntömuutoksella Insinööriliiton kotipaikka siirtyi Tampereelta Helsinkiin. Insinööriliitto toimi nyt koko Suomessa, joten se ei voinut olla enää nimeltään Tampereen

Teknilliset ry. Helsinki sijaitsi lähempänä niitä virastoja ja laitoksia, joissa yhdistyksen asioita oli ajettavana. Insinööriliitto alkoi entistä enemmän hoitaa erityistehtävää yhteiskuntavaikuttajana.

Helsingin teknillinen oppilaitos, Agricolankatu 1-3, 1950-luvulla. Kuva Constantin Grünberg. Helsingin kaupunginmuseo.

[Helsingin teknillinen opisto](#) perustettiin 28.1.1943 annetulla asetuksella, mutta se pääsi aloittamaan toimintansa vasta 10.1.1945. Ensimmäiset oppilaat valmistuivat vuonna 1947.

Insinööriliiton nimi:

Tampereen Teknilliset 1919–1946

Yleinen Insinööriyhdistys YIY (1946–1954)

Insinööriliitto 1954– (Uusi Insinööriliitto 2006–2013)

HI-puheenjohtajat:

Kaarlo Urho 1947–1948

Eino Nurminen 1949

Esko Piutula 1949

Toivo Mutru 1950

Teuvo Särkijärvi 1951

Jaakko Liede 1952

Lauri Marttinen 1953–1954

Erkki Heikkonen 1955–1957

Aulis Lumme 1958

Lauri Marttinen 1959–1963

HI:n jäsenmäärä:

1948 230 jäsentä

1952 275 jäsentä

1960-luku

Tekniikan merkitys yhteiskunnassa korostui ja insinöörien määrä lähti nopeaan kasvuun. Suomeen perustettiin yhdeksän uutta teknillistä opistoa. Tekniikan haittavaikutuksista, mm. saasteista, alettiin julkisuudessa puhua enemmän. Insinööriyön eettisistä kysymyksistä alettiin keskustella.

Insinööriliiton jäsenmäärä oli 1960-luvulla noin 2000 jäsentä. Liitto oli kasvanut insinööriyhdistyksestä kansalliseksi suuryhdistykseksi, ja sen toiminta muutti luonnetta. Helsingin Insinöörit oli noussut liiton suurimmaksi jäsenjärjestöksi, mikä toi mukanaan myös järjestöpoliittista valtaa. Työmarkkinatoimintaan osallistuminen nousi tärkeäksi keskustelunaiheeksi. Erityisesti opiskelijat halusivat lisätä aktiivista työmarkkinatoimintaa.

Insinööriliiton toimintakertomuksessa v. 1968 kuvattiin 1960-luvun levottomia ja aktiivisia aikoja: ”Halu ottaa itsenäisesti kantaa asioihin ja halu osallistua yhteisten asioiden hoitamiseen on lisääntynyt kaikkialla maailmassa – etenkin nuorison keskuudessa. Näin on tapahtunut myös Insinööriliiton piirissä.”

Insinöörin nimitys kaipasi määrittelyä: ”Insinööri on henkilö, joka on saanut yleisen ja tieteellisen sivistyksen lisäksi erikoisalaltaan niin perusteellisen luonnontieteellisen ja teknillisen koulutuksen, että kykenee käyttämään hyväkseen tieteen saavutuksia tekniikan kehittämiseksi. Oppiarvon ”insinööri” on Suomen Tasavallan Presidentti vahvistanut asetuksella N:o 1019/17.12.1943.”

”Keväällä 1967 Insinööriliiton johtajisto päätti laatia määritelmän siitä, mikä on insinööri. Mielenkiintoista ja 1960-luvun tilannetta kuvaavaa kyseisessä insinöörin määritelmässä oli luonnontieteen ja tieteen saavutusten korostaminen. Vaikka insinöörien koulutuksessa ei painotettu teknis-tieteellisiä tietoja ja osaamista samalla tavoin kuin Teknillisessä korkeakoulussa opiskelevilla diplomi-insinööreillä, niin IL:n johto nosti tieteellisen asiantuntemuksen keskeiseksi työkaluksi, johon insinööri työssään nojasi.” (Lähde: IL, Johtajisto pk 6/67. 29.3.1967; IL, johtajisto pk 8/66, 18.5.1967.)

Helsingin Insinöörien Naisinsinöörikerho.

Koulutuspolitiikka oli nousemassa tärkeään asemaan Insinööriliitossa. Vuonna 1966 Suomessa valmistui 958 opiskelijaa insinööriksi. Näistä 202 opiskelijaa valmistui Helsingin teknillisestä opistosta, Tampereelta valmistui puolestaan 229.

Suomalaisen insinööriopetuksen tasoa pidettiin korkeana.

”Skandinavian ja Länsi-Saksan vastaaviin oppilaitoksiin verrattuna näyttää suomalainen teknillinen opisto olevan teoreettisissa aineissa kärkipäässä, kun taas Tanskan ”Teknika” johtanee käytännöllisissä aineissa. Kielissä ja yleisissä aineissa suomalainen opisto ylittää volyymiltään Norja ja Länsi-Saksan koulut, mutta jää edellä käsitellyistä Ruotsin laitoksista jälkeen.” (Päiväämätön IL:n ja insinöörikunnan esittely vuodelta 1965. IL:n arkisto)

Vuonna 1969 vietettiin Helsingin Insinöörien ja Insinööriliiton 50-vuotispäiviä.

HI-puheenjohtajat:

Sakari Salminen 1964–1967

Arvo Ritmala 1968–1969

HI:n jäsenmäärä:

1965 709

1968 1064

1970-luku

Insinööriliiton jäsenmäärä oli 1970-luvun alussa noin 8000 jäsentä. Jäsenmäärä ylitti ensi kerran 10 000 jäsenen rajan vuonna 1977.

Insinööriliiton hallitus 14.5.1976.

Insinööriliitossa päätettiin, että yhdistyksen toimintaan otetaan mukaan työmarkkinatoimintaa. Insinöörikunta sai siten edunvalvontajärjestön, jossa oli ammatillis-aatteellinen puoli mukana. Jäsenhankintaa tehostettiin ja jäsenetuja alettiin tarjota jäsenille, mm. ryhmähenkivakuutus, alennukset ja työsuhde-edut.

Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA erosi Insinööriliitosta vuonna 1972. Insinööriliitto liittyi Ylemmät Toimihenkilöt YTN:ään vuonna 1973 ja Akavaan vuonna 1976.

Jäsenkyselyssä 84 % jäsenistä ilmoitti olevansa perustyöntekijöitä, ei erityisasemassa työmarkkinoilla.

Insinöörin oppiarvoa lähdettiin puolustamaan metsäteknikkojen nimenmuutospyrkimystä vastaan – metsäinsinöörin nimitystä vastustettiin.

HI-puheenjohtajat:

Rauno Rajaniemi 1970–1971

Esa Kokka 1972–1974

Matti Öhman 1975–1977

Heikki Silvan 1978–1984

HI:n jäsenmäärä:

1973 1384

1975 1659 Mukana kunniajäsenet

1979 3852 Mukana kunniajäsenet

1980-luku

Ensimmäistä kertaa työtaistelujen mahdollisuus tunnustettiin insinöörien keskuudessa. Yhdistystoiminta painottui työmarkkinatoimintaan; palkat, työaikalaki ja sitovat työehtosopimukset olivat keskiössä.

Heikki Silván (oik.) pitelemässä Helsingin Insinöörien lipun nurkasta kiinni HI 60 -juhlassa, 24.3.1983.

Insinööriliitto sai ensimmäisen päätoimisen puheenjohtajan, kun Matti Viljanen valittiin tehtävään vuonna 1989.

Helsingin Insinöörien toimisto sijaitsi osoitteessa Mannerheimintie 49 A. Vuonna 1988 palkattiin ensimmäinen kokopäiväinen työntekijä HI:n asiamieheksi.

Keskustelua keskiasteen koulu-uudistuksesta v. 1986: Risto Koskipuro, Erkki Weurlander, Risto Niinikoski, Harry Lindberg, opetusministeri Pirjo Ala-Kapee.

Vuonna 1986 eurooppalainen kansallisten insinööriyhdistysten liitto Feani nosti suomalaisen insinööritutkinnon eurooppalaisen insinöörirekisterin korkeimpaan luokkaan. Vuonna 1987 insinöörikoulutus määriteltiin ammatilliseksi korkean asteen koulutukseksi. Liiton koulutuspoliittinen tavoite siis toteutui.

HI-puheenjohtajat:

Risto Koskipuro 1985–1986

Age Forsström 1987

Maijaliisa Mäkinen 1988

Pentti Strand 1989

HI:n jäsenmäärä:

1988 5446 Mukana kunniajäsenet

1990–2000-luvut

Lamavuosina 1990–1993 Suomen työttömyys paheni 3,5 %:sta 18,9 %:iin. Taloustilanne näkyi huomattavana piikkinä myös insinöörien työttömyydessä. Insinööriiliiton jäsenmäärä notkahti hieman laman jälkeen.

Syyskokouksessa 1990 palkittuja: Mikko Wikstedt, Anne Marie Westerlund, Pekka Peltola, Eija Knuutila, Päivi Lepistö, Jukka Martikainen ja Jorma Sunell.

Aloite [Omaehtoisen työllistymisen tuki OTTY ry:n](#) perustamiseen tuli vuonna 1992 tekniikan ja kaupan alojen työttömiltä. OTTYn ensimmäiset taustajärjestöt olivat Tekniikan Akateemiset TEK, Suomen Ekonomit sekä Helsingin Insinöörit. Virallisesti yhdistyksen perustamisasiakirja allekirjoitettiin 9.3.1993.

Vuosikymmenen lopussa alkoi voimakas elektroniikkateollisuuden nousu. Insinöörikoulutus siirtyi monialaisiin ammattikorkeakouluihin.

Nopean lukemisen kurssi vuonna 1998.

Työikäisten insinöörien määrä oli 1990-luvun alussa 42 000. Vuonna 2000 insinöörejä oli 59 000, ja vuonna 2010 luku oli jo 109 000.

HI-puheenjohtajat:

Jukka Honka 1990

Teuvo Peltoniemi 1991–1992

Pentti Strand 1993–1994

Mikko Wikstedt 1995

Taina Kärki 1996–1997

Tuula Avonius 1998

Erkki Mattila 1999–2000

Tuula Alho 2001

Petri Varpanen 2002–2003

Esa Kokka 2004–2006

Pekka Laakso 2007–2011

Arto Isomäki 2012–2013

Samu Salo 2014–2016

Lasse Laurikainen 2016–2023

Henna Reponen (myöh. Lautala) 2024–

HI:n kunniapuheenjohtaja ja kunniajäsened:

Maijaliisa Mäkinen, kunniajäsen 2004–

Tuula Alho, kunniajäsen 2010–

Juha-Veikko Kurki, kunniajäsen 2010–

Teuvo Peltoniemi, kunniajäsen 2010–

Heikki Silvan, kunniajäsen 2010–
Esa Kokka, kunniapuheenjohtaja 2012–

Hl:n jäsenmäärä (noin):

2019 11 754 Mukana kunniajäsenet
Insinööriliiton jäseniä on noin 70 000.

2023 12 560 Mukana kunniajäsenet

2024 12 900 Mukana kunniajäsenet

Asiantuntijana historiantutkija Sampsa Kaataja.

Kuvat: Helsingin Insinöörien valokuva-arkisto, Esa Kokan arkisto ja Helsingin kaupunginmuseo.

Päivitetty viimeksi: 24.10.2024